

Folkpensionsbelopp år 1964

De allmänna pensionerna, dvs folkpensionen och tilläggs pensionen (ATP), utgöra — med nedan nämnda undantag — beskattningsbar inkomst. Under år 1964 uppburna belopp skola alltså upptagas som inkomst i den självdeklaration, som avlämnas i februari månad i år. När denna deklaration skall upprättas, ställes därför varje pensionstagare inför frågan: "Hur stor var min pension för hela det gångna året?" Personer, som uppburit både folkpension och tilläggs pension eller som fått någon av eller båda dessa pensioner utbetalade av statens personalpensionsverk, erhålla särskilda uppgifter därom direkt från riksförsäkringsverket resp. personalpensionsverket och få sålunda sin fråga besvarad i god tid innan de måste börja med deklarationsarbetet.

Det är av tekniska skäl tyvärr icke möjligt för riksförsäkringsverket att lämna taxeringsmyndigheterna och varje enskild person, som haft enbart folkpension separat uppgift om det belopp, som utbetalats under år 1964. Pensionstagarna ha visserligen haft möjlighet att spara pensionsanvisningarnas talonger med uppgifter om de utbetalade månadsbeloppen. Sannolikt är det emellertid många, som icke ha kvar alla talongerna och därför vända sig till taxeringsnämndernas ordförande och ledamöter med begäran om exakt besked. För att förenkla uppgiftslämmandet i sådana fall lämnas här uppgifter om 1964 års månads- och årsbelopp ifråga om vissa sådana folkpensioner, som utbetalats utan samband med annan pension.

Uppgifterna ha av utrymmesskäl måst

begränsas till de vanligaste fallen av indexreglerad folkpension. Det har sålunda icke varit möjligt att här lämna allmänna uppgifter rörande det inkomstprövade kommunala bostadstillägget och för de fall, då hustrutillägget och vissa äldre änkepensioner på grund av inkomstprövningen utgått med reducerade belopp. Uppgift har icke heller kunnat lämnas för sådan ålderspension, som uttagits före eller efter den månad, under vilken 67-års åldern uppnåtts. De efterföljande generella sammanställningarna ge emellertid viss ledning och torde i flertalet fall vara tillräckliga för såväl den skattskyldige som beskattningsmyndigheterna.

Under år 1964 förändrades folkpensionsbeloppen vid tre tillfällen, nämligen dels den 1 april och den 1 november, då indextilläggen stego, och dels den 1 juli, då ett nytt standardtillägg tillkom. Fr o m den 1 juli vidtogs dessutom viss ändring i bestämmelserna rörande barntillägg och infördes en ny form av folkpension.

Pensionspristalet, dvs det indextal på vilket folkpensionens rörliga tillägg grundas och som vid årets ingång var 142, steg den 1 april till 145 och den 1 november till 148. Dessa höjningar medförde, att de årliga icke reducerade ålderspensions-, förtidspensions- (sjukbidrags-) och hustrutilläggsbeloppen vid båda dessa tillfällen ökade med

45 kr för hustru med hustrutillägg,

60 kr för gift pensionsberättigad, vars make antingen åtnjöt folkpension i form av ålderspension eller förtidspension (sjukbidrag) eller ägde rätt till ålderspension, samt

75 kr för annan pensionsberättigad.

Standardhöjningen fr o m juli månad medförde en höjning av de ovan nämnda årliga, icke reducerade folkpensionsbeloppen med

150 kr för hustru med hustrutillägg,

225 kr för gift pensionsberättigad, vars make antingen åtnjöt folkpension i form av ålderspension eller förtidspension (sjukbidrag) eller ägde rätt till ålderspension, samt

300 kr för annan pensionsberättigad.

Den ändring ifråga om barntillägget, som vidtogs fr o m juli månad, innebar, att barntillägg numera kan utgå även för barn, som uppbär barnpension under förutsättning att någon av barnets föräldrar avlidit och den efterlevande maken är ålders- eller förtids- (sjukbidrags-) pensionär.

Den nya form av folkpension, som tillkom fr o m juli månad, benämnes vårdbidrag och utgår i form av och med samma belopp som invaliditetsersättningen för barn, som ännu icke fyllt 16 år och som på grund av sjukdom, psykisk efterblivenhet, vanförhet eller annat lyte för avsevärd tid och i avsevärd omfattning är i behov av särskild tillsyn och vård. Vårdbidraget kan vara begränsat till viss tid.

Dessutom gjordes barnpensionen, barntillägget, invaliditetstillägget och invaliditetsersättningen (vårdbidraget) indexreglerat fr o m juli månad.

Vidare ha som vanligt decemberbeloppen beroende på gällande avrundningsregler varit s k utjämningsbelopp och därför i regel utgått med högre belopp än närmast föregående månadsbelopp.

I sammanställningarna förutsättes, att under året *icke någon ändring skett i pensionstagarens civilstånd*, varmed jämstäl-

les riksförsäkringsverkets förordnande i vissa fall, att gift pensionsberättigad, som stadigvarande lever åtskild från sin make, skall — då icke särskilda skäl till annat föranleda — likställas med ogift pensionsberättigad, samt att ogift pensionsberättigad skall likställas med gift pensionsberättigad, om han eller hon stadigvarande sammanbor med annan, med vilken den pensionsberättigade varit gift eller har eller har haft barn. I övrigt avses här nedan med "ogift" även frånskild, änka eller änklings. Slutligen är att märka, att i sammanställningarna *icke ingår under år 1964 eventuellt utanordnat retroaktivbelopp avseende tidigare år*.

Olika slag av folkpensionsföremåner

De folkpensionsföremåner, som enligt nu gällande lagstiftning kunde utgå under år 1964, voro följande:

ålderspension,
förtidspension (sjukbidrag),
änkepension och
barnpension samt
vissa tilläggsföremåner.
Tilläggsföremånera voro:
barntillägg,
invaliditetstillägg,
hustrutillägg och
kommunalt bostadstillägg.

Dessutom kunde till person, som icke åtnjöt någon form av folkpension, i vissa fall utgå s k invaliditetsersättning samt fr o m juli månad för vissa barn under 16 år vårdbidrag i form av invaliditetsersättning.

Beträffande ålderspensionen är att märka, att man numera fr o m år 1963 på vissa villkor och efter särskild fram-

ställning äger antingen uttaga densamma före eller uppskjuta uttaget efter den månad, under vilken man fyller 67 år. Uttag i förtid får ske tidigast fr o m den månad, då man uppnår 63 års ålder. I detta fall minskas ålderspensionen med sex tiondels procent för varje månad, som — då pensionen börjar utgå — återstår till ingången av den månad, under vilken man fyller 67 år. Vid uppskjutet uttag, som kan medges längst intill ingången av den månad, då 70 års åldern uppnås, ökas pensionen på motsvarande sätt med sex tiondels procent för varje månad, som — då pensionen börjar utgå — förflutit från ingången av den månad, under vilken man fyllt 67 år. I efterföljande redogörelse har hänsyn kunnat tagas endast till sådan ålderspension, som börjar utgå fr o m den månad, under vilken 67 års åldern uppnåtts.

Förtidspensionen (sjukbidraget) kan numera fr o m år 1963 med hänsyn till graden av pensionstagarens invaliditet och därav betingad återstående arbetsförmåga utgå såsom hel, två tredjedelars eller en tredjedels pension.

De enda folkpensionsförmåner, som

numera efter utgången av år 1962 äro inkomstprövade och sålunda i vissa fall reduceras med hänsyn till pensionstagarens (makarnas) inkomst- och förmögenhetsförhållanden, äro änkepensioner i anledning av dödsfall, som inträffat före den 1 juli 1960, samt hustrutillägg och kommunalt bostadstillägg.

Utbetalade månads- och årsbelopp

De folkpensionsbelopp, som under år 1964 utbetalats, när — ifråga om hustrutillägg och vissa äldre änkepensioner — *reducering av beloppen icke skett på grund av pensionstagarens (makarnas) inkomst- och förmögenhetsförhållanden* voro följande:

Ålderspension och förtidspension (sjukbidrag)

När pensionstagaren under år 1964 uppburit ålderspension eller förtidspension (sjukbidrag), ha — bortsett från eventuellt kommunalt bostadstillägg och i förekommande fall eventuellt invaliditetstillägg — följande belopp utbetalats:

	Ogift pensions- tagare eller gift pensionstagare, då maken icke uppbär pension och icke fyllt 67 år, eller då makan har hustrutillägg	Gift pensionstagare,		
		då maken antingen uppbär ålderspension eller hel förtids- pension (helt sjukbidrag) eller är över 67 år ¹	då maken uppbär förtidspension (sjukbidrag) med	
		två tredjedelar av hel pension	en tredjedel av hel pension	
<i>Alderspension från 67 år eller hel förtidspension (helt sjukbidrag)</i>				
Januari—mars, per månad	282	222 (221)	236	259
April—juni, » »	288	227 (226)	241	265
Juli—oktober, » »	313	245 (245)	261	288
November	320	250 (250)	266	293
December	337	260 (266)	280	300
Hela år 1964	3.619	2.837 (2.837)	3.021	3.317

¹ Beloppen inom parentes avse vissa äldre, icke omräknade pensioner.

$\frac{2}{3}$ förtidspension (sjukbidrag)

Januari—mars, per månad	188	147	156	172
April—juni, » »	192	150	160	176
Juli—oktober, » »	208	163	174	192
November	213	167	177	195
December	232	176	189	200
Hela år 1964	2.417	1.886	2.010	2.207

$\frac{1}{3}$ förtidspension (sjukbidrag)

Januari—mars, per månad	93	73	78	86
April—juni, » »	95	75	80	88
Juli—oktober, » »	103	81	87	96
November	106	83	88	97
December	126	94	94	100
Hela år 1964	1.208	945	1.004	1.103

Anm. 1. Samtliga i tabellen angivna belopp kunna ha varit reducerade på grund av samordning med yrkesskadeförmån.

Anm. 2. Tabellens månadsbelopp återspegla årets båda indextilläggshöjningar fr o m den 1 april och den 1 november samt årets standardhöjning fr o m den 1 juli liksom även utjämningsbeloppet i december månad.

Änkepension, barnpension samt vissa tilläggförmåner m m

	Jämför nedan kol.	januari— mars	Månadsbelopp under tiden april— juni	juli— oktober	november	december	Hela år 1964
<i>Högsta änkepension</i> — bortsett från eventuellt kommunalt bostadstillägg	1	282	288	313	320	337	3.619
<i>Barnpension</i> för varje barn,							
a) vars båda föräldrar avlidit, samt för barn utom äktenskapet, som fyllt tre år och för vilket faderskapet icke kunnat fastställas	—	116	116	140	145	151	1.552
b) vars fader eller moder avlidit	—	83	83	100	104	106	1.108
<i>Barn tillägg</i> för varje barn							
a) tillsammans med eventuell barnpension	—	—	—	40	41	41	242
b) eljest	—	83	83	100	104	106	1.108
<i>Invaliditetstillägg</i>	—	100	100	120	125	125	1.330
<i>Högsta hustrutillägg</i> — bortsett från eventuellt kommunalt bostadstillägg ..	13	160	164	176	180	193	2.049

<i>Invaliditetsersättning</i>	—	166	166	200	208	213	2.217
<i>Vårdbidrag</i>	—	—	—	200	208	209	1.217

Anm. 1. Ovan angivna högsta änkepension utgår i anledning av dödsfall efter den 30 juni 1960 till änka, som antingen vid mannens frånfalle uppnått 50 års ålder och varit gift med honom minst fem år eller också har vårdnaden om och stadigvarande sammanbor med barn under 16 år, därest barnet vid mannens död stadigvarande vistades i makarnas hem eller hos änkan.

I övriga änkepensjonsfall kunna beloppen reduceras enligt ett flertal regler, för vilka redogörelse här icke kan lämnas, med hänsyn till såväl ankans ålder vid mannens frånfalle som hennes inkomst- och förmögenhetsförhållanden.

Anm. 2. Hustrutillägget, som i sin helhet är föremål för inkomstprövning, utgår regelmässigt endast i förening med det likaledes inkomstprövade kommunala bostadstillägget.

Kommunalt bostadstillägg

De kommunala bostadstilläggen bestämmas helt av vederbörlig kommun och utgår med högst varierande belopp. Någon allmän regel för storleken av det kommunala bostadstillägget kan därför här icke

lämnas. Vederbörlig försäkringskassas lokalkontor eller de kommunala myndigheterna kunna dock vid behov lämna upplysningar beträffande grunderna för och storleken av det kommunala bostadstillägget.

Sammandrag av månadsbeloppen

	Kol. 1	Kol. 2a	Kol. 2b	Kol. 3	Kol. 4	Kol. 5	Kol. 6	Kol. 7	Kol. 8	Kol. 9	Kol. 10	Kol. 11	Kol. 12	Kol. 13
anuari	282	222	221	236	259	188	147	156	172	93	73	78	86	160
» — februari	564	444	442	472	518	376	294	312	344	186	146	156	172	320
» — mars	846	666	663	708	777	564	441	468	516	279	219	234	258	480
» — april	1.134	893	889	949	1.042	756	591	628	692	374	294	314	346	644
» — maj	1.422	1.120	1.115	1.190	1.307	948	741	788	868	469	369	394	434	808
» — juni	1.710	1.347	1.341	1.431	1.572	1.140	891	948	1.044	564	444	474	522	972
» — juli	2.023	1.592	1.586	1.692	1.860	1.348	1.054	1.122	1.236	667	525	561	618	1.148
» — augusti	2.336	1.837	1.831	1.953	2.148	1.556	1.217	1.296	1.428	770	606	648	714	1.324
» — september	2.649	2.082	2.076	2.214	2.436	1.764	1.380	1.470	1.620	873	687	735	810	1.500
» — oktober	2.962	2.327	2.321	2.475	2.724	1.972	1.543	1.644	1.812	976	768	822	906	1.676
» — november	3.282	2.577	2.571	2.741	3.017	2.185	1.710	1.821	2.007	1.082	851	910	1.003	1.856
» — december	3.619	2.837	2.837	3.021	3.317	2.417	1.886	2.010	2.207	1.208	945	1.004	1.103	2.049
anuari — december	3.619	2.837	2.837	3.021	3.317	2.417	1.886	2.010	2.207	1.208	945	1.004	1.103	2.049
februari — »	3.337	2.615	2.616	2.785	3.058	2.229	1.739	1.854	2.035	1.115	872	926	1.017	1.889
mars — »	3.055	2.393	2.395	2.549	2.799	2.041	1.592	1.698	1.863	1.022	799	848	931	1.729
april — »	2.773	2.171	2.174	2.313	2.540	1.853	1.445	1.542	1.691	929	726	770	845	1.569
maj — »	2.485	1.944	1.948	2.072	2.275	1.661	1.295	1.382	1.515	834	651	690	757	1.405
juni — »	2.197	1.717	1.722	1.831	2.010	1.469	1.145	1.222	1.339	739	576	610	669	1.241
juli — »	1.909	1.490	1.496	1.590	1.745	1.277	995	1.062	1.163	644	501	530	581	1.077
augusti — »	1.596	1.245	1.251	1.329	1.457	1.069	832	888	971	541	420	443	485	901
september — »	1.283	1.000	1.006	1.068	1.169	861	669	714	779	438	339	356	389	725
oktober — »	970	755	761	807	881	653	506	540	587	335	258	269	293	549
november — »	657	510	516	546	593	445	343	366	395	232	177	182	197	373
december	337	260	266	280	300	232	176	189	200	126	94	94	100	193

Folkpension tillsammans med tilläggs-pension

Till pensionstagare, som utöver folkpensionen var berättigad till tilläggs-pension (ATP), utbetalades båda förmånerna av riksförsäkringsverket, som i detta fall under innevarande år lämnar taxeringsmyndigheterna kontrolluppgift och pensionstagaren uppgift rörande under år 1964 verkställda utbetalningar.

Folkpension tillsammans med statlig personalpension och i förekommande fall tilläggs-pension

Till folkpensionär, som under år 1964 utöver folkpensionen uppbar statlig personalpension, utbetalades båda pensionerna genom Statens Personalpensionsverk, Mäster Samuelsgatan 6, Fack, Stockholm 7 (tel. 08/22 68 60-växel). Pensionsverkets utbetalningsbyrå (förutvarande Delegationen för pensionsutbetalning) med adress Styrmansgatan 26, Stockholm Ö (tel. 08/63 15 60 - växel), lämnar årligen kontrolluppgifter till taxeringsmyndigheterna samt uppgifter till pensionstagaren rörande verkställda utbetalningar.

Folkpensionens beskattning

Samtliga folkpensionsförmåner — även inkomstprövade belopp — äro med undantag för invaliditetsersättning, invaliditetstillägg och vårdbidrag i princip skattepliktig inkomst för den pensionsberättigade och skola därför upptagas i självdeklarationen.

Barnpensionen tillkommer dock barnet och utgör således icke skattepliktig inkomst för barnets försörjare.

Ifråga om skattefrihet för invaliditets-

ersättning och invaliditetstillägg samt för vårdbidrag, som enligt pensionslagstiftningen utgör en form av invaliditetsersättning, hänvisas till följande av 1964 års vårriksdag beslutat tillägg till 19 § KL:

”Till skattepliktig inkomst enligt denna lag räknas *icke*:

— — — —

invaliditetstillägg eller invaliditetsersättning enligt 9 kap. lagen om allmän försäkring, så ock hemsjukvårdsbidrag, som utgår av kommunala eller landstingskommunala medel till den vårdbehövande; — — — —”

Se i övrigt byråchefen hos riksskatte-nämnden Bengt Bohmans redogörelse i häfte nr 2/1964 av Skattenytt för nyheter i skattelagstiftningen vid 1964 års taxering.

Särskilt skatteavdrag för folkpensionärer

Som av det föregående framgår, skall folkpensionen med vissa undantag upptagas som inkomst i självdeklarationen. Det bör emellertid uppmärksammas, att skattelagstiftningen innehåller bestämmelser om rätt för den skattskyldige att i vissa fall utöver det vanliga ortsavdraget åtnjuta extra avdrag för nedsatt skatteförmåga om högst 4.500 kr. Yrkande om sådant avdrag bör i förekommande fall göras på därför avsedd plats i deklarationsblanketten.

Vissa särskilda föreskrifter ha utfärdats om rätt för folkpensionär att tillgodnjuta det extra avdraget. I 50 § 2 mom. fjärde stycket kommunalskattelagen, var-till förordningen om statlig inkomstskatt hänvisar, stadgas sålunda, att skattskyld-

dig, vars inkomst *helt eller till huvudsaklig del* utgjorts av folkpension, skall anses ha haft sådan nedsatt skatteförmåga, som berättigar till det extra avdraget, såvida icke särskilda omständigheter till annat föranleda.

I anvisningar till lagrummet utvecklas närmare, hur denna avdragsregel bör tillämpas. Där föreskrives följande:

1) Har skattskyldig varit *för sin försörjning helt beroende* av vad han uppburit i form av folkpension, bör den taxerade inkomsten *regelmässigt* minskas med ett belopp motsvarande vad han sålunda uppburit, dock högst 4.500 kr. Avdragsbeloppet bör dock jämkas, om den skattskyldige mot låg avgift vistas å sjukhus eller annan anstalt eller om hans levnads-kostnader rönt inverkan av annan därmed jämförlig omständighet.

2) Har skattskyldig åtnjutit även annan inkomst (sidoinkomst) än folkpension men pensionen likvärd utgjort *den huvudsakliga delen av hans inkomst*, bör den skattskyldige *regelmässigt* medgivas ett med hänsyn till omständigheterna jämkat avdrag för nedsatt skatteförmåga.

3) Har folkpensionen *icke uppgått till minst hälften* av den skattskyldiges sammanlagda inkomst, bör extra avdrag medgivas endast då särskilda skäl därtill föranleda.

I övrigt hänvisas till av Riksskatte-nämnden den 9 april 1964 meddelade anvisningar till ledning för taxeringsmyndigheterna angående extra avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga för folkpensionärer (nämndens Meddelanden, Ser. I nr 2/1964, punkt 1 — Skattenytt nr 4/1964).

Jiber

LITTERATUR

Edward Andersson, Överklagbarhet och besvär rätt i förvaltningsrätten, Juridiska föreningens i Finland publikationsserie N:o 35, Helsingfors 1964, 359 s.

Inte fullt ett år efter det att Anderssons bok om beskattningsförfarandets extraordinära rättsmedel recenserades i denna tidskrift föreligger ett nytt verk av samme författare. Denna gång har Andersson i och för specimination för en professur i offentlig rätt vid Helsingfors universitet gett sig in på den allmänna förvaltningsrättens domäner. Skatterätten och beskattningsförfarandet kommer där att inordnas i ett större sammanhang men förbigås givetvis inte. Boken innehåller därför åtskilligt av intresse också för skatteförvaltningens företrädare, även om det utrymme som ägnas just deras intressesfär blir tämligen begränsat. Materialet har fördelats i tre avsnitt: *Överklagbarhet*, *Subjektiv besvär rätt* och *Ändringssökande* i motivering av beslut eller utslag. Besvär rättskapitlet har en särskild avdelning om skatteärenden.

Det första avsnittet tar fasta på de egenskaper ett avgörande skall äga för att kunna överklagas. Författningarnas, särskilt instruktionernas, beslutsbegrepp är så vidsträckt att ett speciellt begrepp — överklagbart beslut — måste utkristalliseras. Andersson redovisar de olika synpunkter som anses böra vara vägledande vid denna sovring och ger en god bild av rättsläget. Han kommer i detta sammanhang även in på den ofta kvistiga frågan om ett återvisningsbeslut är överklag-